

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompá Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptalajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre . . . 10 korona. Fél évre . . . 5 korona. Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona. Egyes szám ára . . . . . 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . . . 12 fillér. Nyilttér sora . . . . . 40 fillér.</p>
---	---	---

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Húsvét.

A diadalmas élet ujjongó allelujája hangzik hegyen-völgyön az enyhe tavaszi légben; reményt, vigasztalást merit belőle az embernek ezre és milliója, mert a hit sejtelmes világa egy olyan tényt állít eléje, a mi megdöbbeníti az embert, a mi felsőbb hivatását mindennél élénkebben juttatja öntudatára.

Volt egyszer majdnem kétezer évvel ezelőtt egy tisztaéletű, szent, szeplőtelen ember, a ki méltán mondhatta ellenségeinek: „Ki fedd meg engem közületek a bűn miatt?” Azok sem tudtak ellene mást felhozni, minthogy azt merészelte magáról mondani, hogy ő a Krisztus, az élő Istennek a fia. De hát minek mondhatta magát másnak, ha valóban az volt az öntudata, hogy ő egy az Istennel, hogy ő az Isten fia emberi alakban?

Tanítását mindenben a legnagyobb komolyság jellemzi, egész életét pedig a legnagyobb emberszeretet. Az a négy könyv, a mi evangéliumok neve alatt ránk maradt, csak négy különböző szempontból megvilágított töredéke az élete és tanítása történetének. Ha mindazt le kellene írunk, a mit Jézus mondott és cselekedett, akkor úgy hiszem, az egész világ megtelnék ilyen könyvekkel. Így ír erről a dologról az ő legkedvesebb, legmeghittebb tanítványa: János.

Ezt a szent és tisztaéletű embert, a kit hallgatói prófétának, prófétánál nagyobbak tartottak, a kiről tanítványai vallották, hogy ő Krisztus, az Isten egyszülött Fia; ezt a Jézust hatalmi féltékenységből és politikából kínos halálra adták népének főemberei, mert attól féltek, hogy mindenki neki fog hinni és az ő hatalmuknak vége lesz; azután attól is tartottak, hogy a római császárságnak tudomására esik, hogy nemzetüknek valami új királya támadt és akkor eljönnek és megosztják őket attól a kevés önállóságtól is, a mi még megmaradt nekik.

„Jobb, ha egy ember hal meg a népért, mint ha az egész nép elpusztul.“ Evvel az argumentummal nyugtatják meg lelkiismeretüket. Ha Jézus hatalommal, hadsereggel jön, kincsekkel megrakva, pompába öltözve, akkor alighanem hittek volna benne és csatlakoztak volna hozzája. De ő korán kiigazította ezt az egyoldalú nézetet. „Az én országom nem ebből a világból való.“ A Messiás nem lehet csak egy népnek a fejedelme, mert róla azt jövendölte már Jákób ősatya, hogy ő lesz minden népek várakozása, őbenne megáldja Isten a földnek minden nemzetségeit. Így sokkal méltóbb is az egy igaz, szellemi Istenhez, hogy a mit eddig választott népében nevelt, azt közkincsévé tegye a világ minden nemzeteinek.

Ő tehát szellemi, lelki országot alapított s ezt érti, a mikor Isten országáról beszél. Olyan utat, olyan példát mutatott a belső, lelki tökéletességre, a mely messze fölülmul minden erre vonatkozó más tanítást és a mely általánosan megvalósítható a király biborában és a koldus rongyai között. Nem kell hozzá más, csak igaz, élő hit, de enélkül azután nem is mehetünk semmire ezen az emberi materiális gondolkodástól annyira eltérő uton.

Ez a halálra adott, halálában is megcsufolt ember azt mondja magáról: Jó, megölhetitek a testemet, az hatalmatokban van, de én harmadnapra föl fogok támadni!

Tudják ezt a mondását ellenfelei, megtesznek minden óvatossági elővigyázó intézkedést, hogy valami csalás ne történhessék az ő nevében. Ámde a hivatalos világ ellenőrzése mellett a legnagyobb nyilvánosság szeme előtt megtörténik, hogy sirja harmadnap reggelre kiüresedik, a takaró kendőket szépen összehajtogatva ott találják, de a testnek semmi nyoma sehol; az őrző katonák olyasmit beszélnek, hogy a tanítványok lopták el,

a míg ők aludtak! Azok a szétszaladt, félénk tanítványok, a kik mind elfutottak, a mikor őt elfogták s csak egy állott a keresztje alatt is. De hát a ki aludt, hogy látta, mi történt azalatt? Másnak kellett itt történnie, valami megrendítő bámulatos dolognak, a mire nincsen hatalma másnak, csak a ki igazán az Isten Fia! El is mondják a tanítványok. Éjfélt után megrendült a föld s az Istennek szolgáló szellemek közül egy elhengeríté a nagy követ a lepecsételt sírról: Jézus Krisztus pedig ismeretlen módon átalakult testtel, átszellemlülve föltámadt és eltűnt. Az örök látták ezt — írja az apostol, de elmentek a papi fejedelmekhez és azok parancsoltak rájuk, hogy azt a mesét mondják el mint alvó tanúk a holttest ellopásáról.

Átszellemlült test! ugyan mi lehetlent látsz te abban huszadik századnak tudós fia, a ki ismered a villamos láthatatlan erők távolba hatását, a ki tudsz a sugárzó anyagról és a rádium új világot megnyitó átalakulásairól?!

Ezután megjelent a föltámadott Jézus az ő hiveinek egyenként külön és együtt is; engedti, hogy tapogassák testét, a mely átmegegy a bezárt ajtókon, biztatja, bátorítja őket s az a félénk, gyáva sereg most már lelkesedett bátorsággal áll elő és hirdeti Krisztust, a ki föltámadott.

És az erő olyan nagy, hogy meghajolnak előtte a nemzetek. A római vas imperium háromszáz évig küzd ellene, de ennek szelid lelki energiája végre is legyőzi és beolvasztja a leghatalmasabb birodalmat is.

A tények azt mutatják, hogy Krisztus sirja körül tényleg nagy dolgok történtek, a melyekből kiáradó lelki erő átalakította a világot és azóta is alakítja az egyenlítőtl a jégsarkok világáig többkevesebb szerenésével, de meg nem szűnő, kitartó működéssel az emberi lelkeket.

Itt-ott egy-egy helyen egyidőre néha eltéveszti az emberi gyarlóság rendelte-

FEGYVERGYÁRI KERÉKPÁROK

a létező legjobb kerékpárok; bizonyítja az, hogy az Osztrák-Magyar hadsereg is csupán ezen kerékpárokat használja.
Kapható kizárólag **Valaszky Rezső**, óras- és ékszerésznél RIMASZOMBATBAN.
RÉGI KERÉKPÁROK BECSERÉLTETNEK!   **RÉGI KERÉKPÁROK BECSERÉLTETNEK!**

tési teréről, de kiheveri ezeket a bajokat is és halad előre a nagy mű hol dicsően, hol elhomályosulva, mint minden nagy eszme az emberek kezében. De ez kiheveri még a belső romlást is és önmagától meg tud ujulni.

Krisztus művének története a legszebb bizonyosság az emberfeletti erő mellett, a mi itt kezdetben megindította a szellemi forrongást.

Mindezek a dolgok a föltámadás bámulatos átalakító erejét bizonyítják. De ennek az isteni energiának csodái mellett nem kell megállanunk. Mit használna az nekünk, ha látnók a felsőbb régiókba vezető utat, de nem járnánk azon?

Az Isten országa bennünk, a mi lelkünkben van, ennek a léleknek élete és nemesbedése, gyarapodása a jóban első és legfőbb emberi érdekünk itt a földön. Szükséges tehát, hogy a föltámadás világrontó ténye legelső sorban a mi lelkünk belső föltámadására vezessen.

Ha azután megtettük itt a földön igaz jóakarattal azt, a mi tőlünk kitelt, akkor jogunk lesz azt remélni és várni, hogy részünk lesz a legnagyobb tanítómester dicsőségében, a föltámadásban is, ha erre magunkat itt a földön hozzá méltóan előkészítettük. +

Márcziusi ünnepek.

Lezajlottak a szokásos márcziusi ünnepek. Gyönyörű tavaszi időjárás kedvezett a nemzeti ünnepnek. Itt-ott meglepetett a tavaszi szellő néhány lobogót s a szívekben ünnepi hangulat honolt. . . . A lelkesedés?! . . . A kényelmetlenség érzete nélkül ellehet mondani, hogy jóval mögötte maradt a réginek! . . .

Városunkban éppen országos vásár második napja volt s a vásáros közönség oszladozott. Dél előtt a főgimnázium ifjúsága végigvonult

TÁRCZA.

Azért, hogy én . . .

Azért, hogy én tréfás verset írok,
Higyjétek el, nagyon gyakran sírok;
Nem jön ugyan könnyű a szemembe,
Beleszárad összetört szívembe!

Azért, hogy én templomba nem járok,
Istenemmel perben soh'sem állok;
Ha ébredek, avagy ha lefekszem,
Mindig hozzá szárnyal fel a lelkem!

Kis sírhalom, künn a temetőben,
Hányszor látlak naptényben, esőben!
Ott olvad fel szívem minden búja,
Sirdogálok fejtádra borúlva.

Unnepnapon templom az én házam,
Elmerülök a csendes imában;
Minden zugot betölt ott a hála,
Hogy napom még nem vált éjszakára!

Most is, hogy a husvét beköszöntött,
Lelkem szinte új szárnyakat öltött,
Buzgón éneklek a szent zsoltárból:
Feltámadt a Krisztus a halálból!

Ne mondjátok emberek hát rólam:
Koldús vagyok a mennyei jókban;
Mit tudjátok, mit érez a lelkem,
Ha tréfáról szól is olykor versem?!

Paal Gyula.

Csont . . . tiz krajczár fontja.

— Irta LENGYEL GYULA. —

I.

Sajószentpéter utczáin az 1873-ik esztendő márczius havában sűrű dobpergetések között hirdette a város dobosa mindenknek:

a városon s a „Tompá”-szobrot hagyományos szokás szerint megkoszoruzta, majd a főgimnáziumba vonult az ifjuság s ott tartotta meg hazafias ünnepélyét, melynek közönsége korántsem volt oly nagy, mint más években.

És ugyan mit szóljunk az esti ünnepélyekről? Lehetetlen, hogy fájó érzés ne fogja el szívünket akkor, mikor azt látjuk, hogy a szabadság, egyenlőség és testvériség nemes eszméinek ünnepén, melyen a hazafias lelkesedésnek és lángoló érzelmeknek társadalmi állás, politikai hitvallás és telekezeti különbség nélkül egygyé kell forrasztani a szíveket, a lehangosabban nyilatkozik meg a társadalmi elkülönülés és széttagoltság.

Ilyen kis helyen — mint a mi néhány ezer lakossal bíró városkánk — a márcziusi nagy eszméknek össze kellene hozni a társadalmat. S e helyett mit látunk? Azt, hogy a Vármegyei Kaszinó, a Polgári Olvasókör, a Róm. Kath. Olvasó-Egylet, az Otthon Társaskör külön-külön ünnepel s ennyi helyen megoszolva, mindenüvé kevés résztvevő akad, holott szebb is, impozánsabb is volna az, ha legalább e napon összeolvadna az ünneplők hazafias, buzgó és lelkes imája. . . . A főgimnáziumban dr. Rochlitz Zoltán, a tanári kar tehetséges fiatal tagja volt az ünnepi szónok.

„Ugy érzem — ugymond — hogy a márczius idusát dicsőítő szónok hasonló ahhoz a mesebeli lantoshoz, kinek hangszerén egyenkint s egymásután pattannak el a hurok s neki mégis annál szebben, annál andalítóbban kell énekelnie. S e hurokat elpattantja a közöny, elpattantja az elfásultság, mely ilyenkor az állékesedés mezét ölti magára s emlékezik, hogy holnap már felejtse. Oly sokszor hallottuk már a márcziusi napok diadalát, oly sokszor hallottunk buzditást a márcziusi ifjak kivitt eszméinek követésére, társadalmat megváltoztató energiájuk csodálására s mégis e napon újból és újból vizsgálunk kell, hogy vajjon a mai korban hasonló energiára képesek volnánk e, meg volna-e bennünk az erő, akarat, szükséges esetekben áldásos változások keresztülvitelére, vajjon megtudnánk-e mi is teremteni egy márczius 15-ikét?? Erről zeng minden évben hangszerünk mindig kevesebb hurral, mert a szabadság, egyenlőség, testvériség bajnokait állan-

— Közhírré tétetik lakos uraiméknak, hogy a kinek csontja van, vigye a Mogyorós koresmájába, ott Voltmár Jakab egy hatosért megveszi fontját, akármennyi van.

Egyszerre nagy kelete lett a máskor lenézett, kutyának szánt csontnak. Hogyne lett volna nagy kelete? Hiszen abban az időben egy hatosért fél font hust adtak. Hanem a szegény akkor is szegény volt, a kinek a házában hus is ritkán, csont pedig még ritkábban került. A mi került is, elhordták a kutyák.

A miskolczi kapunál, egy kis zsellérházban is a csontról folyt a beszéd. Özvegy Ujlaki Pálné két nagyobb lányával találhatta, hogy minek kell ugyan a Voltmárnak az a sok csont, a mikor berontott a szobába a legkisebb leánya, Zsuzska. A kis lány csak hallgatta egy darabig a beszédet.

— Milyen jó volna most, ha sok csontunk volna? Vehetnénk buzát is, ruhát is az árán. Egyszer csak megszólalt a Zsuzska:

— Édes anyám! Ha csak csont kell? Tudok én igen sokat. Tardi Julisékkal ott játszottunk a dombon, a honnan a földet hordják tapasztani, hát ott igen-igen sok csontot mosott ki az eső. Egész délután ott játszottam vele.

— Ne mond senkinek kis lányom, majd megnézzük reggel. Csak az a jó Isten reánk pillantana, hogy szerezhetnénk egy pár forintot; hiszen az özvegy asszony sorsa csupa nyomoruság.

II.

Még a köd rajta feküdt a Sajó völgyén s a hajnal rózsaszínű köntösét akkor kezdte magára öltetni, a mikor Ujlakiné a három lányával már ott szorgoskodott a domb oldalában. Először elszörnyűködtek a sok csont látára. De azután csak az járt az eszükben, hogy hány font lehet ugyan ez a rengeteg csont? Az, hogy hogy került oda, meg sem fordult az eszükben, csak rakták kosárba és a két na-

dóan kisebbeknek tünteti fel a csupán megélhetésért küzdőknek napról-napra nagyobb számú tömege. És ha összehasonlítjuk a jelenleg minden téren megnyilvánuló elégedetlenséget, a folytonosan egymás ellen küzdő egyének és osztályok meddő harcát 1848 márcziusának teljes boldogságával, a diadalittas, együttérző nép lelkesedésével, ugye e kiáltó különbséget abban kell keresnünk, hogy e pár évtized alatt messze eltolódtak egymástól az akkor együtt haladók utjai s megváltozott az egyenlőség, szabadság, testvériség fogalma. S van e reményünk vagy mi több, van e akaratunk, hogy változtassunk ezen?

Sajnálattal kell bevallanunk, hogy nincs. Mert az élet küzdelmei nem aczélezzák erőinket, hanem inkább megtörik s mivel a társadalmi átalakulást, mely természetszerűleg csak lassu egyéni módosulásoknak lehet eredménye, mohón kívánjuk, a várakozásban elvesztjük reményünket, hazát cserélünk a jobb kenyérért. *Extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita!* ma már csak tényét vesztett régiség-számba megy és ha egy hajó katasztrófájáról olvasunk, ha egy bányaszerencsétlenség hírére hozza a táviró, aggódó szívvel olvassuk a sebesültek, az elpusztultak neveit s bizony gyakran akadunk a szerencsétlenek között ismerőseinkre, szeretteinkre. Miért? Mert a pánczélos hajó karjaiba dőlni a magyar tud a legjobban s ha e téren továbbra is megtartjuk hegemoniánkat, ugy Árpád, ha a lelkek órája ver, ne itt ébredjen, hogy szét nézzen nyert országán s annak népén, hogy boldogan s itten él-e, hanem tul a tengereken, idegen hazában!

Szép beszédét így fejezte be:

„Adja Isten, hogy ne legyen szerepünk a mostani szomorú európai színjátékban s nyugodtan haladjunk szépen fejlődő művelődésünk utjain csupán a kultúra fegyvereivel harcolva! Hiszem, hogy mindnyájunk hő óhajta ez és ha most is pontokba foglalnánk, hogy „Mit kíván a magyar nemzet?” a 48-as igéssel felelnék most is: *Legyen béke, szabadság, egyetértés!* Legyen béke, mely emeli jólétünket, legyen szabadság, mert ez emeli méltóságunkat, legyen egyetértés, mely célhoz vezet munkásságunkat! Ha ez így lesz, ugy nem félttem jövőnket: dicső multunkhoz méltók leszünk!”

gyobb leány hordta hűségesen haza. Akkor hagyták abba a szorgalmas munkát, mikor az egyik udvaron is, a másik udvaron is nyikorogott a kutyák s a jószágokat itatták a gazdák. A gödröt, a honnan a csontokat kiszedték, betakarták földdel. A kis Zsuzska már ugy beszélt róla hazafelé menet, hogy: „de sok csontunk maradt még.”

Dél előtt megörvült Voltmár a sok csontnak, de még jobban özvegy Ujlakiné az öt forintnak, a mit érte kapott. Meg is kérdezte Voltmárt, hogy minek ez a temérdek csont? Megmondta Voltmár, hogy a cukorgyárba szállítja. Ujlakiné összezsápta a két kezét:

— No uram teremtem, az én gyerekeim eddig sem sok cukrot szopogattak, de ezután tudom, még annyit sem fog.

Az első naptól kezdve a virradat mindig ott találta Ujlakinét és a három lányát a domb oldalában, ásva, gyűjtve a csontokat. Dél előtt pedig Voltmár hűségesen fizette az öt-hat forintokat.

Az ötödik napon, a hogy szedegetik a csontok nagyját, a Zsuzska egy kerek koponyát talált.

— Édes anyám! Ni milyen csont? Olyan, mint egy kugli golyó, vagy mint a lopótök hasa!

— Az ám! Szól Ujlakiné. Itt a teteje meg bevan vágva, mintha baltát vágta volna bele. De ne ácsorogjunk, siessünk, mert mozog a város. Lököd oda a többi közé! Csont . . . hát csont . . . tiz krajczár fontja.

III.

Vasárnap délután özvegy Ujlaki Pálné kiült a kis kapuba nézdelődni. A mint látta, hogy a Madarász Balázs kapujában többen vannak, ő is oda ballagott. Az öreg Madarász javába magyarázott a szomszédoknak:

— A világ sora mindig fordul egyet. En még nagyapámtól hallottam, hogy a szentpéteri határ a Madarászoké és az Ujlakiaké volt ré-

A vármegyei kaszinóban aránylag kevesen vettek részt a banketten. Az asztalfőn Bornemisza László főispán és Kolbay Sándor törvényszéki elnök között foglaltak helyet az ünnepi szónokok: dr. Feress Samu főgimnáziumunk jeles igazgatója és Medveczky Sándor kir. közjegyző.

Előbbi gyönyörű beszédben fejtegette a márcziusi nagy eszméket, s a kötelességről és munkáról lelkesen szólt. Beszéde így hangzik:

„Őszinte örömmel veszem kezembe a poharat, hogy a magyar nemzet mai nagy ünnepén, ama szent szövetség örökkévalóságára üritsem, melyben hazafias érzelmeink összeolvadnak. És örömem lángját még magasabba növeli az a rám nézve nagyon megtisztelő helyzet, hogy ez alkalommal nem csupán a magam egyéni, hanem mindnyájunk érzelmeit tolmácsolhatom. Lehet, hogy csak illusiokban ringatom magam, azon jó hiszeműséggel, hogy a politikai magyar nemzet minden tagja együtt érez ma, midőn az összes emberi jogok s szabad eszmék kivívásának évforduló ünnepét üljük meg, de igazán nem tudom elképzelni, hogy e megszentelt föld területén létezzék oly egyén, kinek lelkében a mai napon egy pártviszályok s gyűlölködések által szétmarcangolt ország torzalkja helyett egy boldogságra törekvő hazának ideális képe ne volna berajzolva. — Nem tudom elképzelni, hogy azok az ideális érzelmek, melyek a magyar haza felvirágzására és boldogságára szívünkben lánggra lobbannak: ez ünnepies órákban el ne csitítanak a pártszenvédélyek viharát, meg ne tudnák fékezni a gyűlölködő indulatok rohamát, nem tudom elképzelni, hogy a haza boldogítására irányuló törekvéseinkben miért ne tudnánk legalább egy napon, a legszebb eszmék születése napján, mindnyájan igazi testvérek lenni . . . !?”

És mivel nem kételkedem abban, hogy a honfitársi érzelmek mindnyájunkat testvérekké avatnak: amily könnyű, ép oly örvendetes az én szerepem, midőn annak az imádságnak vagyok szószólója mindnyájunk nevében, a magyarok istenének zsámolya előtt, mely a mai szent ünnepén százezrek imája: Szánd meg Isten a magyart, kit vések hányának, nyujts feléje védő kart tengerén kinjának!

Igen tisztelt Uraim! A hazaszeretet krite-

gen, nagyon régen. És most itt a zsellér soron mienk a legkisebb ház. Földünk meg csak annyi, a mennyit ingyen ad a város majd halálunk után, kint a temetőben. Ugy beszélt nagyapám, hogy a régi Madarászok és Ujlakiak ott laktak a dombon, a templom mellett, nagy, vastagfalú házban. Temérdek marhájuk, számtalan jobbágyuk dolgozott a határban. A pénzüknek pedig a számát sem tudták. Egyszer csak berontott a török az országba. Végig pusztította, végig égette a gazdag Sajó völgyét. Feldulta Sajószentpétert is. A lakosokat a templom előtt ölték halomra. Alig maradt belőlük hírmondó, csak azok, a kik a „Bükk“ rengetegekben, barlangokban, odvas fáknak húzódtak meg, azok kerülhették el a szörnyű halált. A Madarász és az Ujlaki familiából csak egy-egy suhancz gyermek menekült meg a szörnyű dúlásból. A sok föld meg van még ma is, de nem Madarász szántja s nem Ujlaki veti. Pedig sajószentpéteri Madarász vagyok én is, az meg ott ni — szól Ujlakinéra mutatva — tiszaujlaki Ujlaky Pálné! Az idő fordult és mi a dombról, a honnan olyan szép kilátás van a virágos Sajó völgyére, lekerültünk ide a vásártér mellé, a hol a libalegelőért is bért szedet a város . . . Én már ugyan nem sokat bánom. Elmúltam kilenczven esztendő. Nemsokára felkerülök már én is a dombra, hol őseim laktak. Még egy kicsit magasabban is lesz a lakom, mint az övék volt, mert a templom felett, hiszen jól tudjátok . . . ott van a . . . temető.

IV.

Másnap Ujlakiné és két nagyobbik leánya, a hogy a domb oldalából a csontokat ásta, apró fekte gombokat és egy fényes szelenczét talált.

— Ni milyen szép fényes! Talán bizony arany? szólt az egyik leány.

A hogy a kapa élével felfeszítették a szelenczét, hát kihullott belőle egy megfakult, meg-

riuma előttem nem az, hogy doktrinaer tanok igénybe vételével, előre kipéczézett czélok elérésére irányt szabjunk, nem az a kriteriuma, hogy pártállásunkból kifolyólag, az általunk követett ut helyességét mindenkitől megköveteljük, nem az a kriteriuma, hogy az általunk felállított igazság a hazaszeretnek olyan conditio sine qua non-ja legyen, melyet mindenkinek feltétlenül el kell ismernie. Mert a tapasztalás — ez a legnagyobb tanító-mester — meggyőzött arról, hogy a doktrinaer tanok, mint elméletek, a gyakorlatban nem állanak meg s az az irány, melyet hazafias működésünkre magunknak megszabtunk, a kívánt czélhoz nem vezet el. — Hiszen előttünk állanak az utóbbi 10 év politikai küzdelmeiből leszűrt igazságok. Alig 6 évvel ezelőtt láttuk egy politikai irányzat diadalmas kibontakozását a majoritásnak szinte megdöbbentően fenséges győzedelmével s három év múlva láttuk e majoritásnak bukását amaz új irányzat diadalra jutásával, melynek többsége ez idő szerint az ország sorsát intézi. A vaskövetkezetességű logika csak e tényekből is világosan feltárja előttünk azt a konzekventiát, hogy ezt az irányzatot is követni fogja egy harmadik s ezt ismét egy negyedik a változásoknak hosszú során át s mindenik igényelheti magának azt, hogy helyesnek tartassék. Követelhetjük e tehát jogosan azt, hogy utódaink vélemény-szabadságának áthághatlan korlátokat szabjunk az által, hogy mai elveinket a hazaszeretet conditio sine qua non-jaként tüntessük fel?

Igen tisztelt uraim! Engedjék meg, hogy a hazaszeretet kriteriumát egy perspectivában állítsam önök szeméi elé. Évezredekig élt az ember abban a tudatban, hogy a világ vége ott van, ahol az ég boltozata a látóhatár peremét érinti; évezredekig csak álomszerű sejtelmek voltak a sarkvidékek dermesztő világáról s az új világ rengetegeiről. Helle és Aeneas utódaink halvány fogalma sem volt arról, hogy az Akropolisz palotáinak romjai között a villamos szikra fog világosságot árasztani s a via Appián autók versenyé fogja szórakoztatni az örök város közönségét s ha az égre tekint: valóra váltva látja Daedalus és Ikarus gyönyörű meséjét! A világ rendesen megfordult az ő törvényszerű pályáján, az emberek lemorzsolták életüket évszázadokig alig változó szellemi és fizikai processusok között, anélkül, hogy a

sárgult írás. Letették a kapát és olvasták az írást:

„Lelkem Uram!

Istentől kívánom, hogy friss egészségbe találja levelem Kegyelmed. Hívó szóval keresem, hogy jöjjön haza Lelkem, mert ebbe a zavaros világba óltalmazó, védelmező nélkül lenni, egy gyenge asszonynak, nagyon is keserves. Fülektől már Vadnáig nyargalásznak a török martalócok és mindenütt rabolnak, mindenütt égetnek. Ne hagyjon bennünket kis fiával együtt martalékkul a pogányok; hanem ha levelem kézhez vette, siessen haza — nyargalást — a szentpéterti házba, a hol nagy aggodalmak között várja

Ujlaky Istvánné Márjássy Borbála.“

A czim is rajta volt a levélen:

Adassék e levél Nemes, Nemzetes és Vitézlő Tiszaujlaki Ujlaky István urnak, az én Hites uramnak

Az ország hadában, ibi, ubi.“

Özvegy Ujlaki Pálné kezében reszketett a régi, elsárgult levél. Szemét elhomályosítá a könnyek fátyola. Csukló, zokogásra hajló hangon szólt oda két lányának:

— Rakjátok ki a csontokat vissza a gödörbe! Temessük el őket, hadd nyugodjanak, hadd pihenjenek tovább is . . . szegények.

V.

Ujlaki Pálné ünneplőbe öltözött és bement a piaci koporsós boltba és ott megvette a legszebb koszorut. Odaadta érte mind a csontok árát. Azután gyermekeit kézen fogva elment a csontok helyére s ott a koszorut a friss földhánysára téve, kezét összekulcsolva imádkozott buzgón:

— Miatyánk ki a mennyekben vagy . . . Bocsásd meg a mi vétkeinket . . .

Még az „Ámen“-hez sem ért, a mikor három megrakott szekérral hozzájuk ért Voltmár.

tökéletesedés létráján csak egy jelentősebb fokkal is feljebb jutottak volna. . . . De egyszer mégis megváltozott a világnak képe. Az emberi elméket titokzatos gnómak rohanták meg, melyek ébresztették, sarkalták a lélek gondolkozó erejét, eszméket keltettek életre s a felázadt eszmék harcra keltek a mult idők megvénhedt ideáival s ennek eredményeként egy új világot teremtettek, melynek más az ábrázata, más a színe, más az életfelfogása.

Ez a mi világunk.

Ennek a világnak csak egyetlen egy, minden emberi törekvést magába foglaló czélja van: a tökéletesedés s erre csak egyetlen ut vezet: a hivatásnak megfelelő kötelességek teljesítése. De van reá millió szerve s millió eszköze.

Az emberek ebben a mi világunkban dolgoznak, mert csak a munka ad létjogosultságot.

Az ősvilág isteni fényben uszó Faraói, az emberiséget igában tartó Caesárok, a középkor jobbágyzsiron élőködő félistenei eltűntek a munkára serkent emberek milliói között, s ma már, a mi időnkben az a Faraó, ki nemes lelkének hatalmával milliók szívében él, az a Caesár, ki csillogó arany és ezüst helyett ragyogó eszméket, a haladásnak és fejlődésnek ezer meg ezer apróbb, nagyobb tényezőjét dobja az emberiség piaczára.

Kötelességteljesítés, — munka: ez a modern hazaszeretet. Ez nem doktrinaer tan, nem kérezt életü irányelv, hanem öröktől fogva való igazság, mely a mi számunkra a maga tiszta fényében a márcziusi eszmékből bontakozott ki, hogy megvilágítsa azt az utat, melyen a hazáját szerető magyar embernek haladnia kell.

Kötelesség teljesítés, munka! ez az a fundamentum, a melyen a modern nemzetek felépültek, ez az az erő, mely a népeknek gazdagságot, műveltséget és szabadságot ad.

Erre a modern hazaszeretetre üritem poharam abban a szent meggyőződésben, hogy Magyarország és a magyar nemzet mindaddig élni és virulni fog, míg a magyar ember e fundamentumon szereti hazáját!“

Utána Medveczky Sándor tartalmas, mélyen átgondolt visszapillantásban méltatta a 48-as nagy eseményeket, s meleg szavakkal emlékezett meg a honvédekről, a névtelen hősekről. Több pohárköszöntő nem is volt, s éjteltájban a társaság szétszólt.

Az történt ugyanis, hogy a cukorgyárban felfismerték a csontokat, hogy azok mind embercsontok és nem vették át tőle; sőt reáijesztettek, hogy bezáratták, ha vissza nem viszi oda, a honnan vette. Epen kapóra jött, hogy Ujlakinével találkozott. Mérgesen kérdezte tőle:

— Honnan szedte ezeket a csontokat?

— Innen Voltmár ur! Szólt Ujlakiné. Csak hogy vissza hozta! Menjetek haza lányok, hozzatok kapát, majd mi is segítünk . . . temetni.

— Hát a pénzem, Ujlakiné?

— Ott van, koszorut vettem érte . . . nekik. Azután elkezdtek rakni a csontokat le a szekerekről. — Ujlakinének és a két lányának a könyei egyre hulltak rájuk. Oda is szólt nekik Voltmár:

— Azt még értem, hogy a cukorgyár kényes, de maga Ujlakiné mit sirat ezen a sok csonton? Maga járt legjobban, én becsületesen megfizettem magának érte. Csont . . . hát csont . . . tiz krajczár fontja.

Alpinista mondások.

Közlő: Dr. INSTITÓRIS ENDRE.

„Ha minden emléket elmoshatnék és emlékezetemből mindent kitörülhetnék, akkor is még mindig azt mondanám, hogy turáim nagy értéket adtak, mert azzal a két legjobbal ajándékoztak meg, melylyel az ember egyáltalán bírhat: adtak egészséget és barátokat.“

E. Whympet.

„Irigység, gúny, pénzérdek és a többi kísértet, mely fakó árnyékként jár nyomunkban, nem hegymászók — ők nem tudnak utánnunk jönni a Monte Cristallo falaira.“

Dr. Jankovics Marcell.

„A turista előtt álmaiban feltűnik egy olyan szebb világ, melyben zöldebb a fü, kékebb az ég, magasabbak a hegyek, . . . és ez álomkép

A polgári olvasóköri mintegy 80-an lelkes hangulatban ünnepeltek. Itt *Vladár József* közgazgatási tanácsos és id. *Rábely Miklós* voltak az ünnepi szónokok. Nagy figyelemmel hallgatták a beszédeket. *Vladár József* lendületes, szép szavakkal ecsetelte a márcziusi nagy napokat, *Rábely Miklós* pedig *Kossuth Lajos* emlékeztét méltatta szép beszédben. *Szabó József* elnök köszönetet mondott az ünnepi szónokoknak hatásos beszédeért.

A román. kath. olvasóköriben is népes volt az ünnepély. Itt az asztalfőn *Széman Endre* prépost-plébános és *Váry János* elnök foglaltak helyet s az ünnepi szónokok helyett vetített képekben mutatta be *Bencsik Sándor* az 1848—49-iki nagy eseményeket. A jelen voltak nagy figyelemmel nézték a gyönyörködtető és tanulságos képeket, s a késő éjjeli órákig lelkes hangulatban maradtak együtt.

Az „*Othton-társaskör*”-ben az ünnepi szónok *Fábián Vilmos* főgimnáziumunk kiválóan képzett fiatal tanára tartott szép beszédet:

„Egy kicsiny magvat ültetett el a nemzet — ugymond — még mielőtt átlépte volna a Kárpátokat, hogy az a mag, ha kikel s fává fejlődik, hatalmas koronájának enyhet adó árnyékába fogadhasson mindenkit, ki magyarnak vallja magát e földön. Alkotmányunk magva volt ez. Hét magyar vére öntözé s tette termékeny a talajt körülötte. És e kis mag gyorsan kicsirázott, fejlődésnek indult s évszázadok és hosszú emberöltők gondos ápolása mellett viruló fává nőtt, melynek lombjai alatt pihenést lelt a fáradott s melyre szent meghatottsággal tekintett Árpád ivadéka, mert tudta, hogy ez a fa ősei véréből sarjadzott.

De jöttek a megpróbáltatások idei. Feltámadt a fergeteg napkeletről. Vihar verdeste, zápor csapkodta a gyönyörű fát; török, tatár tépdeste viruló ágait s a fával együtt elakarta temetni az alatta pihenőt is. Fegyvert ragadott hát a nemzet féltve őrzött kincseért s vére hullásával védte utolsó lehelletéig, mert tudta, hogy annak a fának az élete az övével össze van forrva. Bocskainak, Bethlennek, a Zrinyieknek és a Rákócziaknak vére, verejtéke hullott e titáni küzdelmekben; de a kiomló vér megtermékenyítette a talajt, leszívargott a gyökereikig,

eredetijét fáradságtól vissza nem riadva keresikeresi, s mert hiszen e földön élünk, talán soha meg nem találja, de azért jó kedvét el nem veszti, hiszen örömét épen ez a keresés teszi.”

Br. Eötvös Loránd.

„Van valami a veszélyes vállalkozásban, valami nevelő és tisztító erő, melyet semmitéle iskolában megtanulni nem lehet.” Mummy.

„... Meg volt itt minden változat, a mit csak adhat a világ és képviselve volt minden ellentét, a mit csak a szív kívánhat.”

Edward Whympet.

„Az embernek kell a kék ég, a tiszta levegő és a napsugár, — nélkülük koldus a királyfi, velük fejedelem a pásztorfiu. Alig hogy megkapjuk e három isteni ajándékot, rögtön magunk is más emberek vagyunk: természetesek és jószívűek, sajnálunk mindenkit, kivel nem oszthatjuk meg e kincseinket. Szeretnők megölelni az egész világot, mert érezzük, hogy érdemes élni!” Dr. Jankovics Marcell.

„Az élet maga a veszélyes, mert végre mindenki belehal, tehát semmitől sem kell félni.”

John Biner.

„A legbüszkébb, legkarsubb sziklatornyoknak is meg van többnyire a maguk gyenge oldala, s a mi innen bevehetetlen köszál, amott esetleg jelentéktelen halommá zsugorodhatik össze.” Dr. Komarniczky Gyula.

„... mert turista nem lehet, aki nem idealista, — turista nem lehet, aki nem önzetlen.” Dr. Thirring Gusztáv.

„S az életben is, ha reánk tör a kőd, ha felzúdul ellenünk a roszakarat, ha leselkedik reánk a végzet, mi megálljuk helyünket, mert velünk van erősségünk: küzdelmeinkben megacélozott akaraturk.” Barcza Imre.

uj táperőt nyujtva nekik. Es elmúlt a zivatar, felragyogott ujra a szabadság napja, a fa uj rügyeket fakasztott, uj lombokat hajtott; ott virult megint teljes pompájában. A nemzet pedig nem sajnálta az áldozatot. Kétségbeesés helyett uj remény költözött szívébe, látva a viharok után a virulást. Így tartott ez ezer esztendőn keresztül. Mintha bizony minden örömeinek könyek kellenének, mint a napnak eső, hogy felépítse a szivárványt.”

A nagy gonddal kidolgozott és lendülettel előadott beszéd keretében az újjászületésről és és a márcziusi nagy eszméről szólt még s hálás, kegyeletes szavakkal emlékezett meg a márcziusi ifjakról és 48-as hősookról, kiknek hulló vére volt a szabadság keresztvize, halálhőrgése bölcső éneke! A múlté a kegyelet és hála, a jövőé a munka, mondja beszéde végén s nekünk élünk, dolgoznunk kell és legszentebb kötelességünket kell teljesítenünk a szabad Magyarország megteremtéséért!

A nagy hatást tett beszéd után még szóltak: *Biess Elemér*, *Benyo Béla*, dr. *Csernay Dániel*, *Gaál Emil*, dr. *Witt Sándor* és *Pásztor Gyula*.

A kir. törvényszék fogházában az imateremben összegyűltek a rabok s nekik dr. *Mészáros István* kir. vezető ügyész és *Ragályi* fogház felügyelő jelenlétében *Bodor László* elemi iskolai tanító ismertette a nap jelentőségét.

Tiszolcson az ottani magyarság folyó hó 15 én este a városi vendéglő nagytermében minden tekintetben sikerült ünnepély keretében bemutatta hódolatát a dicső mult nagy fiainak és fogadalmat tett az 1848. márczius idusa szent hagyományainak megőrzésére. Az élénk változatossággal összeállított műsor első pontjaképen a vegyeskar zengte el hálazsolozsmáját az egek urának *Parák Lázár* tanító, szabatos, mesteri vezetése mellett. A nagy tetszéssel fogadott énekszám után *Dobos Margitka* óvónő lépett a díszes közönség elé s elszavalta Ábrányi Emilnek egy gyönyörű márcziusi dalát oly mély érzéssel s olyan hanghordozással, hogy a lelkes hallgatóság zúgó tapsorkán alakjában adott nagy tetszésének kifejezést. Ezután *Plachta Albert* elnök mondta el a nagy nap eseményeit méltató ünnepi beszédét, a melyet a közönség élénk figyelemmel hallgatott meg s sok tpsal honorált. Utánna *Beeser Irmuska*, a ki „A kis szórakozott” című monológot sok bájjal és közvetlenséggel adta elő. Lelkesen megtapsolták érte. Erre a vegyeskar két gyönyörű kurucz-dalt adott elő, meglepő szép összhanggal és praecizitással. Utánna *Werner Viktuska* mutatta be nagy szavalóképességét. Heltai Jenőnek egy szép költeményét igen kedvesen, lendületteljesen szavalta el, előadásával élénk tetszést keltve. Ezt *Sturmann Emmuska* szavalata követte, a ki Ábrányi Emilnek „A magyar nyelv” cz. versét szép sikerrel adta elő. Ezután „A hazaáruló” cz. egy felvonásos színmű került színre, melynek szereplői: *Jurenko István*, *Debnár György*, *Várnai Árpád*, *Kovács Irénke*, *Belko Mátyás* megannyian kitűnően állották meg helyüket, a hallgatóság lelkes tapsal adózott nekik. Még *Dobos Irmuska* „Az álarcosbál után” cz. monológot remek előadásban mutatta be s befejezésül a vegyeskar a „Talpra magyar” című gyújtó dalt lelkesítőleg adta elő, mire a szép ünnepély véget ért s azt táncz követte.

Köviben élvezetes, szemet-lelket gyönyörködtető ünnepély volt márczius 15 én. Az iskolásgyermekek a nagy nap emlékére előadták „A hősi fiúk” cz. alkalmi énekes gyermekszínművet, melyet teljes erkölcsi és anyagi siker koronázott. Bevétel volt 158 korona 90 fillér, melyből levonva a 82 korona 90 fillér kiadást, a tiszta maradvány fele 38 korona a „vármegyei tanítói internátus alap” javára, másik fele pedig a helybeli templom „oltár-alap” javára fordították. Követésre méltó példa gyanánt szolgáljon a vármegyei tanítósnak *Galkó Pál* és *Pazár Gusztáv* tanítók ügybuzgósága, kik a mellett, hogy a tótajku, de magyarérlelmű közönségben; a vezetősökre bizott gyermekek lelkébe a hazaszeretet szent érzelmét csepegtetik el, a jótékonyág gyakorlására ily módon serkentik a lakosságot.

Márczius idusát **Ratkó** város a szokásos ünnepélyességgel ülte meg. — Már a reggeli

órákban az ágost. hitv. evang. templom környékén gyülekezett úgy a helybeli, mint *Ratkó* anyaegyházhoz tartozó leányegyházak, elemi iskolák tanuló-ifjúsága és festői látványt nyújtott a zászlók alatt odasielő tanuló felvonulása. Pont 9 órakor megkezdődött a magyar isteni tisztelet, hol a tanuló-ifjúságon kívül *Madarassy Iván* főszolgabíró élén a községi képviselőtestület itthon levő tagjai is megjelentek. *Halált János* evang. lelkész szép, hazafias beszéd keretében buzdította a tanuló ifjúságot a hazaszeretetre. — A templomból a tanuló ket-tőssorban tanítóik vezetése mellett a városháza dísztermébe vonultak, hol a szép számban megjelent közönség előtt a „Hymusz” eléneklése után először a kisededő a nagy naphoz ugyancsak jól kiválasztott szép játékkal és versekkel gyönyörködtette a közönséget, azután a helybeli ág. ev. hitv. elemi népiskola tanuló sikerült szavalataikkal és hazafias dalok éneklésével ünnepelték a nagy napnak az emlékét. — Délután 4 órakor a városháza dísztermében ismét a helybeli kaszinó ünnepélylyel egybekötött díszközgyűlést tartott, mely alkalommal dr. *Danis Jenő* elnök üdvözlő megnyitó beszéde után *Krokavetz Károly* tanító és kaszinói jegyző hatásos beszédben méltatta a nap jelentőségét, míg *Klinczkó János* tanító a „Talpra magyar” és a „Fogoly lengyel” című költeményeket szavalta el.

Széljegyzetek.

Valamikor valahol, egy kis falusi katolikus templomban meghallgattam a nagyszombat esti feltámadás szertartását. Budapesten sokszor hallottam. De ott a főváros villanyfényes, zenekaros és sokpapos templomaiban nem hatott rám olyan szuggesztív, olyan lenyűgöző erővel, mint a kis falusi templom sárgára festett és barnává öregedett hajójában.

Kint esteledett, bent a templomban elmosódó homályban aranylottak elő az oltárok czirá-dái. Nehéz tömjénszag ült a padok felett, mint-ha csak a lamentációk könnyes szoltárai sürdtek volna lilás köddé, vagy a „mea culpa” t sóhajtó lelkek gyötrelmei neheztedek volna a görnyedt térdeplőkre.

Balfelől volt a szent sir barlangja. Világtalan, szük és rejtelmes üreg, a hol az oltár lábánál feküdt a töviskoronás, leples, meggyötört arcú isten ember, apró üveglámpáktól világítva, a melyek mintha a borzalomtól és elfogódottságtól remegtek volna, egyre hunyorogtak apró lángjaikkal. Az oltáron két viasz-gyertya vetette fényét a magas termetű, fiatal papra, de nem bírva a sötétséggel, úgy hogy a pap alakja csak mint egy eleven silhouett mozgott ide-oda. Néha megcsillant egy tűzoltó-sisak sápadt fényű réz-vere, mint a római katonák sisakja akkor, régen. A barlang előtt embertömeg feketélt. Térden álltak valamennyien és lehajtott fejük felett mint szomorú és gyászos fekete madarak szálltak a monoton gregoriánus dallamok. Köny, köd és gyász ült az egész képen.

És egyszer a pap megfordult. Felemelte arcát és szétnyíló ajkai közül szárnyalón és harsanva tört utat a megváltó ige: resurrexit!

És erre az igére, mint a varázsvessző érintésére a tömeg megmozdult. Fejek és testek gerinczesedtek meg és emelkedtek egyenesre, mintegy megújulva és új életre támasztva. Tölongás, zürös nyüzsgés egy pillanatig és a következő perczen száz ajakról tört ég felé ujjongón és boldogan, hogy „feltámadt Krisztus e napon” és a mint a menet kihömpölygött az ajtón és elöntötte körül a templomot, az üresen maradt boltívek alatt a kívülről mindenünnen beáradó ének úgy hangzott, mintha a mindenség énekelne odakünn, és az egész világot elöntené az ujjongó himnusz!...

És ebben a pillanatban megértettem a hűvöt. Megértettem, hogy miért ragaszkodunk hozzá, miért nőtt annyira a lelkünkhez?

A szent sirban az igazság fejedelme fekszik. Tövissel koronázott király, akinek csak azért, mert nem tudott más, mint igaz lenni, el kellett viselnie a legigaztalanabb kínzást és a legszörnyűbb halált. Ott van holtan, kihülve az igazság legnagyobb mártirja és az igaztalan világtól megsanyargatott számtalan ember csüggedten nézi azt a nagy sirt, ahová egy istent temettek el.

De harsonaszó hangzik, lepattan a zár, lefordul a sulyos kölap és nap ragyog, virágok illatoznak és összeölelkezik a mindenség, mert diadalmasan kikél sirjából még nagyobb erővel, még sebezhetetlenebbül az örök, a szent, az isteni Igazság. Feltámad és él örökké.

És most kérdelem: hát nem csodálatos boldogság az én számomra, hogy Jézus feltámadt? Ne ujjongjak fel az örömtől, mikor látom, hogy halál és sir sem tudták eléggé lezárni az igazságot, hogy az fel ne támadjon? Ne énekeljek dicsőítő éneket boldogságomban, mikor remélhetek, mikor bizhatom benne, hogy a megbánás sok vesszőcsapása, az üldözés sok töviskoszoruja és a méltatlanság keresztje nem győ törnek örökké; hogy egyszer elsimul a vessző nyoma, begyógyul a tövis sebe és köddé foszlik vállamon a kereszt, mert az igazságot elnyomni lehet, de megölni nem; és miért ne várjam én, az én apró töviskoszorúim megváltására az igazságot, mikor az a halálon is győzelmet tudott aratni?

A reménykedésnek és a boldog megbizonyosodásnak ünnepe a húsvét, egy igazán isteni „küzdj és bizva bizzál” szózat, mert a ki diadalmat vett a halálon, diadalmat arat a kisebb ellenségeken is.

A feltámadás ünnepe mindig az igazság feltámadásának ünnepe is és mert tudjuk, jaj nagyon jól tudjuk, hogy milyen égető szükség lenne csak egy kicsivel több igazságra, hát szeretjük ezt az ünnepet és ragaszkodunk hozzá.

Hogy meddig fogunk ragaszkodni? Mindaddig, míg igaztalanságok fognak esni a földön, mindaddig, míg az igazság oltára előtt is el nem éneklük, hogy: resurrexit!

De hogy ez mikor lesz, azt csak az Isten tudja.

Visszatérő szó a vízvezeték és csatornázási munkálatokra. *)

A mult év július végén, attól a kötelesség-érzettől áthatva, mellyel minden városi képviselőtestületi tagnak — a közügyek irányában érdeklődni kell, b. lapjokban felhívtam a figyelmet arra, hogy a csatornázási munkálatok az én megfigyelésem szerint egyes szakaszokon a laza talaj és telfakadó talajvíz miatt oly nehézségekbe ütköznek, melyszerint a csőnek lerakása és tömitése alig volt eszközölhető stb. s hivatkoztam ebből kifolyólag arra is, hogy a Zarka műszaki tanácsos ur részéről igen megfizettetett díjazásért elvállalt ellenőrzésnek ez okból fokozott mértékben kell működnie. Felvilágosítást kértem arról is, hogy a már több mint egy éve a város részéről műszaki szakértőként megválasztott s díjazott Konkoly mérnök urnak, mi-féle utasítása és szerepe van a vállalat és az ellenőrző közegek megbizottaival szemben, a csatorna építkezésnek a felügyelete és ellenőrzésénél. Mindezeket azért láttam szükségesnek, mert az én laikus, de gyakorlati ismereteimnél fogva azt láttam és tapasztaltam, hogy az építkezés nem oly módon eszközöltetik, a mihez szó nem férhetne és így ki vagyunk téve annak, hogy a hiányos építkezés és ellenőrzés folytán a sok százazrekbe kerülő mű oly módon fog létesülni, hogy annak fenntartása esetleg újjáépítése újból sok százazrekbe kerülhet.

Ilyen tényállás mellett megütközéssel hallottam, hogy Zarka műszaki tanácsos ur újabb követelésekkel állott elő, nem tudom miben áll ez a dolog és feltételezem a legjobbat, feltételezem különösen a városunk egyik fiatal, agilis és máris a közügyek terén sok érdemeket szerzett s ezért közbizalomban is részesült tagjáról, a kinek beajánlása folytán lett Zarka műszaki tanácsos ur, mint olyan egyén a városi képviselőtestület által elfogadva, — a kinek Magyarországon párja nincs és feltétlenül megbízható — mely szerint közre fog működni, hogy azok a bajok, a melyek fenyegetnek és fejünk felett függenek, a város jogos érdekeinek megfelelőleg elintéztessenek. Hogy a dolgok nem nyernek sima lefolyást, azt igazolja, hogy a munkálatok bevégzésére kitűzött határidő már lejárt, de éppen ezért hinni merem, hogy úgy

*) Közöljük a beküldött cikket — bár a benne foglaltak nem elég könnyen érthetőek s az a meggyőződésünk, hogy a városházán illetékes helyen közvetlen felvilágosítás nyerhető a kérdésekre vonatkozólag. Szerk.

a vállalkozó, mint a felügyeletet teljesítő szakközegek nemcsak a díjazásokat szedték fel, de kellő biztosítékat adtak arra nézve is, hogy az általok felvállalt kötelezettségek pontosan teljesítenni fognak.

Rimaszombat, 1913. márczius 18.

Süteő István, vsi képviselőtest. tag.

Hirek és vegyesek.

Boldog húsvéti ünnepeket! Lapunk előfizetőinek és munkatársainak örömteljes boldog húsvéti ünnepeket kívánunk! A „GÖMÖR-KISHONT”

szerkesztősége és kiadóhivatala.

A Pósa jubileumról. Pósa bácsi ügye a felnöttek között lassan halad, de a kicsinyek érdeklődéséről szép tanúságot tesz egy kedves kis levél, a melyet itt közlünk úgy, a mint jött:

„Nagyságos Szerkesztő ur!

Tanulótársaim és én is nagyon szeretjük Pósa Lajos költő bácsit. Ha gazdagok volnánk, egy szép parkban nagy palotát építenék neki, hogy abban nyugodtan dolgozhassék a szebbnél-szebb versecskéken.

Mivel azonban szegények vagyunk, így csak filléreinket küldjük szerető szívvvel leégett házacskájának felépítésére. (Két koronát küldött.)

Fogadja tőlünk kegyesen!

Forgácstalva, 1913. márczius hó 10.

alázatos szolgálója:

Kubaljak Katalin, el. isk. tan.”

Ez a levél mutatja, hogy a tanító urak sikerrel működhetnének közre. Együttal ismét kijelentjük, hogy a beérkező adományokat lapunkban nyugtázzuk és rendeltetési helyükre juttatjuk.

Nagyheti szertartások. A kath. egyházban a húsvét előtti hetet Krisztus kinszenvedésének emléke tölti be. Szerdán délután kezdik énekelni Jeremiás siralmait, a melyek csütörtökön és pénteken folytatódnak. Nagycsütörtökön, mint az utolsó vacsora emléknapiján a lapunkban már említett szereplők adták elő meghatóan a kóruson Krisztus kinszenvedését. Nagypénteken szintén volt egyszerűbb passió éneklés, azonkívül több szép karének hangzott el a kóruson. Nagypénteken délután Jeremiás siralmait Kolbay Sándorné, Rábely Kata és ifj. Rábely Miklós énekeltek s a tiszta, kellemes csengő hangon, preczizen énekeltek bús melódiákon nagyszámú közönség talált megfelelő áhitatos hangulatot. Szombat este a feltámadás szertartását sokan nézték végig.

A *protestáns templomokban* Nagypénteken volt ünnepi isteni tisztelet.

Esküvő. Fáji Fáy Barna vármegyei árvaszéki jegyző, megyei aranyifjúságunk egyik kedvelt tagja f. hó 18-án tartotta Komjátiban esküvőjét szentmiklósi és óvári Pongrácz Ilonával, szentmiklósi és óvári Pongrácz Jenő és neje benedekfalvi Kiszely Erzsébet szép és művelt leányával.

Évforduló. Kossuth Lajos halálának évfordulóját folyó hó 20-án Budapesten megünnepezték s a terenczvárosi függetlenségi pártkör gyászlakomát rendezett, melyen az emlékbeszédet főgimnáziumunk volt kiváló növendéke, az oszgyáni származású dr. Schmidt Attila tanár tartotta.

A Tüzoltó Szövetség köszönete. A mult évi október hó 13—15. napján tartott tüzoltó-nap rendezéseért, melynek anyagi sikerével a „Tüzoltó-Otthon” megépítését hathatósan előmozdították, az összes magyar tüzoltóság nevében gróf Széchenyi Viktor Fejérmegye főispánja, a Magyar Országos Tüzoltó Szövetség elnöke meglehangú köszönetet mond a közreműködőknek. Ilyen köszönő iratot kaptak városunkban: dr. Söldos Béláné, Keisler Aglája és Mara, Kálmiczky Márta és Margit, Lukács Margitka, Molnár Gizike, Meskó Boriska és Szakall Etta.

Szalonka-lövés. Városunkban az első szalonkát f. hó 18-án Széman Endre prépost a város határában lötte. — Licze község határában pedig folyó hó 17-én Söldos Bertalan szolgabíró lött erdei szalonkát.

Eljegyzés. Ifj. Liskó Sándor máv. hiv. eljegyezte Szatmáry Irénkét Putnokon. (Minden külön értesítés helyett.)

Temetkezési egylet közgyűlése. Mult vasárnap délelőtt tartotta a helybeli izr. Chevra-Kadisa temetkezési szent-egylet évi rendes közgyűlését Seidner Bernát elnöklésével. A gyűlésen a számvizsgáló-bizottság jelentését — mely szerint a mult évi bevétel 2738 kor. 79 fillér, kiadás 173 kor. 36 fillér készpénzmaradvánnyal együtt ugyanennyi — tudomásul vették. Elnökké ismét Seidner Bernátot, pénztárossá Heksch Bertalant, ellenőrré Lévai Izsót választották s a választmányba új tagként: dr. Weinberger Rezsőt választották. Több új tagot vettek fel az egyletbe s azután az elhunytak lelki üdvéért a zsinagógában gyász istentiszteletet tartottak.

Művészi siker. Ifj. Vigh Bertalan fiatal tehetséges festőművész folyton halad legszebb reményekre jogosító művészi pályáján. Az orsz. képzőművészeti társulat tavaszi tárlatára benyújtotta „Lukréczia” című képét és egy szép női arczképet. A nehéz és sorvasztó küzdelmek közt élő fiatal ember verejtékes fáradsággal alkotta meg e képeket, melyeknek értékét az ország első művészeiből és műértőiből álló jury felismerte s azokat a f. hó 18-ikán megnyílt tavaszi tárlatra elfogadva, a Mücsarnokban a XI. számú teremben Mednyánszky László báró képei s az ország első művészi alkotásai között ki is állította. Miután a tehetséges fiatal embernek a megélhetés eszközeiről nagy fáradsággal kell gondoskodnia s a művészi érvényesülésig még sokat kell küzdenie — most a rajztanár képzőintézetbe iratkozott be. Ebből Rimaszombat város képviselőtestülete tévesen arra következtetett, hogy a művészi hajlamok elhanyagolása mellett most már a kenyérkereső tanári pályára lépett a fiatal ember és megvonta tőle az eddig adott 100 korona évi segélyt, holott a vármegye most sem tagadta meg az évi 200 korona támogatást. Miután a művészi tehetség már több ízben megnyilatkozott a fiatal embernél, szükséges volna, hogy festőművészi tanulmányait külföldön folytassa s hisszük, hogy a mostani tárlaton elért sikere után itélve, a város megváltoztatja multkorai határozatát s a csekély anyagi támogatást megszavazza az erre minden tekintetben méltó és érdemes ifj. Vigh Bertalannak.

Falusi glosszák. Ilyen czimen jelent meg egy füzet Hanvay Zoltán tollából. Tartalmát tekintve, a mai politikai helyzettel foglalkozik. A ki Hanvay Zoltán írásait ismeri, tisztában lehet vele, hogy íróját a legnemesebb meggyőződés vezérli, a mely az ellenfél részéről is tiszteletet érdemel. A füzet két részre oszlik, első része megjelent egy nagy politikai lap hasábjain; a másik része pedig még sehol sem jelent meg és érdekes elmefuttatások sorozata a politika legújabb fordulatai fölött. Ha még azt is megjegyezzük, hogy a szerző testtől-lelkestől Deák-párti és Tisza Istvánnak hiva, úgy tisztában lehetünk a könyv irányával is, a melynek különben az a célja, hogy a magyar politika berkeiben a régi megértést és méltánylást meghonosítsa. Egyébként tiszteletpéldányul küldték szét.

Sulyos baleset. Az új vasutépítésnél Osgyán mellett az alagutban folynak a munkálatok; folyó hó 20-án estefelé a kis szállító kocsiknál volt elfoglalva Sivkovicz Ádám 20 éves munkás, ki két koci összekapcsolásánál olyan szerencsétlenül járt, hogy jobb keze a pufferek közé került és összeroncsolódott. Beszállították a közkórházba.

Bünvádi feljelentés. A Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank feljelentést adott be dr. Bazovszky Lajos, továbbá ifju Takács Dániel és özv. Takács Dánielné született Zvara Julianna ellen az itteni kir. törvényszéknél csalás miatt. Az ügy előzményei ezek: A Losonczy Általános Bank — ugynevezett tótbank — rimaszombati fiókjának vezetője ifju Takács Dániel volt, a ki karácsony táján elűnt Rimaszombatból, mert egész vagyonát, körülbelül 100000 koronát, spekulációkban elveszítette. Ennek a Takácsnak Bazovszky dr. a Rimaszombati Keresk. és Közgazdasági Banknál egy 20000 koronás kölcsön megszavazását és folyósítását járta ki oly feltétellel, hogy a kölcsöntelvéző kézi-zálogként deponálni fog a

banknál 200 drb. névre szóló Általános Banki részvényt. Tényleg deponálta is a részvényeket, a melyek azonban nem az ő, hanem édesanyja: özv. Takács Dánielné nevére szözlottak. A bank átvette a részvényeket, elhelyezte azokat Wert heim-szekrényében s a kölcsönt folyósította. Nemsokára rá özv. Takács Dánielné nevében ugyanazon Bazovszky dr., a ki a kölcsön folyósításánál közbenjárt, pert indított a pénzügytellet ellen a részvények kiadása iránt. Ekkor sült ki, hogy a részvények átvétele alkalmával a bank elmulasztotta a részvényeket a tulajdonos által magára forgatmányoztatni vagyis hátiratoltatni. Ekkor beakarta tábláztatni a kölcsönt ifj. Takács Dániel ingatlanára, de a telekkönyv meg szemlélése után arra a kellemetlen felfedezésre jutott, hogy az ingatlanok tul vannak terhelve, mert azokra több fenn nem álló tételt kebeleztek be s még a tulajdonos, ifj. Takács Dániel szökése napján is egy 40000 koronás tételt kebeleztetett be Bazovszky, ki előtt f. hó 14-én hirdette ki a vizsgálatot elrendelő végzést dr. Musotter vizsgálóbíró, mely szerint ellene egy rendbeli csalás büntette és két rendbeli közokirathamítás miatt a vizsgálatot elrendeli s erről a balassagyarmati ügyvédi kamarát is értesíti.

Egy keresztelő epilógja. Jolsván Lázók Sámuel 26 éves cigányzenész és kovács házában folyó évi február hó 16-án keresztelő volt, melyen ugyancsak vigan voltak, s leitták magukat az emberek. Ilyen állapotban összeszólkodtak, majd pofozkodtak és dulakodni kezdtek, mire Lázók kiutasította házából a rendetlenkedőket. A távozók közül Golyák György egy pálinkás üveget az ablakhoz vágott, mire Lázók kirohant és ölmos botjával a szintén távozóban lévő Tomi Jánost úgy fejbeütötte, hogy az összeesett és meghalt. — Folyó hó 19-én Kolbay Sándor elnöklésével ítélkezett a helybeli kir. törvényszék az erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés büntetével vádolt Lázók Sámuel felett s *Lehoczky* Márton kir. alügyész vádbeszéde után jogerősen 3 évi börtönre ítélte, mely büntetésből 27 napot a vizsgálati fogság által kitöltöttek vett a bíróság.

Elítelt tolvaj. Megirtuk nemrég, hogy Csányi János tolvajt, ki mult év december 30-án éjjel Abonyi Pál udvarába behatolt s Bizik Lászlóval együtt Gyurkovits Mari eseléd 400 korona készpénzt a szekrényből ellopta; 7 havi börtönbüntetésre ítélték. Bizik megszökött s körözését elrendelték. F. hó 1-én a kurinci földmives iskola egyik növendéke az ott bujkáló Biziket elfogta s már f. hó 19-én ítélkezett is felette a bíróság. Mint a lopás büntetésében tettestarsat 5 havi fogházbüntetésre ítélte jogerősen a bíróság. A büntetésből 18 napot a vizsgálati fogság által kitöltöttek vettek.

Gondatlan anya. Aggteleken f. évi január 17-én *Bató* Józsefné szül. Babics Etel egy 20 éves fiatal asszony 9 hónapos kis fiára az ajtót rázárva eltávozott otthonról. A kis gyermek a takaréktűzhely mellett aludt s alvásoközben a takarót lerugta magáról. A takaró tüzet fogott s a szerencsétlen kis gyermek oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy csakhamar meghalt. Folyó hó 19-én a helybeli kir. törvényszék gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt az anyát jogerősen 8 napi fogházra ítélte, de a büntetést felfüggesztette az új novella értelmében.

Korcsmai dulakodás. F. évi január hó 6-án Ujvársáron Lác z András és ifj. Ben is Kostyál János a korcsmában összeszólkodtak, a miből csakhamar dulakodás támadt és Lác z sörös poharakat vert a Ben is fejéhez s egy törrel mellbeszurta. A bíróság f. hó 19-én tartott főtárgyaláson súlyos testi sértés vétségét találta bizonyítva s jogerősen 8 napi fogházra és 10 kor. pénzbüntetésre ítélte Lác z Andrást.

Elítelt váltóhamisító. *Patkó* József osgyáni lakost, ki az 1904-ben Szőke Miklós és Hegedüs József mezőtelkesi lakosok forgatmányával ellátott váltót 130 koronás értékkel ön hatalmugal kitöltötte s 1907-ben mint új váltót anyja biztatása folytán leszámítoltatta, a helybeli kir. törvényszék folyó hó 19-ikén *Kolbay* Sándor elnöklésével *Lehoczky* Márton kir. alügyész vádbeszéde után jogerősen hat havi börtönre ítélte magánokirat hamisításának büntette miatt.

Narancstolvaj bünhődése. A balogfalai állomáson f. évi január 12-én Weisz Gyula ládáját ifj. Mihály István feltörte s onnan 7 korona értékben 72 darab narancsot ellopott. A helybeli kir. törvényszék f. hó 19-én lopás büntette miatt jogerősen 14 napi fogházra ítélte a bünös embert.

Visszaeső bünös. Rozsnyón mult év december 7-ikén *Kónya* József a Demko Béla ládájából egy pár sárga cipőt lopott s e miatt folyó hó 19-én az itteni kir. törvényszék 2 havi fogházra ítélte jogerősen lopás büntette miatt. A büntetés azért ilyen szigorú, mert már két szer volt lopásért büntetve s a legutóbbi büntetés óta 10 év még nem telt el.

Az orvosvilág egyhangú véleménye, hogy manapság a gyermektáplálás csak úgy lesz tökéletesen végrehajtvá, ha az elválasztás pillanatától kezdve a gyermekek Phosphatine Faliere el lesznek táplálva. E kiváló tápszer értéke megbecsülhetetlen, a gyermekeket a fogzás nehéz időszakán zavartalanul segíti keresztül és a fejlődés biztosításánál elsőrangú szerepet játszik. Nemcsak csecsemők, de serdülő gyermekek is szedik a Phosphatine Faliere st, mert a leghatásosabb tápláló anyagokat tartalmazza.

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

Betörés. A most lezajlott országos vásár után kora reggel szomorú valóra ébredt *Princez* Bertalan — a helybeli vasuti vendéglős tulajdonosa. A vendéglő ivóhelyiségének ablakát ugyanis kivágva találta és meglepetve látta, hogy a helyiségben levő Wertheim szekrény fel van törve s abból az értékek hiányzanak. — A betörő mintegy 3200 korona készpénzt s mintegy 4—5000 korona értéket vitt el. Rőgtön jelentést tett az esetről a rendőrségnek, mely legnagyobb eréllyel hozzálátott a nyomozáshoz. A jelek arra mutatnak, hogy a betörők a dr. For net főjegyző szomszédos kertjében is jártak, hol a nemrég elültetett virágokat letiporva találták. A rendőrség gyanuja a cigányok felé irányult s többet elő is állítottak közülök, azonban szabadon bocsátották. A nyomozás folyik.

Üzelmek a gazdák rovására. Gazdáink nem képzeltetik, hogy a tavalyi esős ősz következtében mily nagy tömegben hoznak az idén forgalomba részint jóhiszeműleg, részint tudva csekélyebb értékű, sőt egészen értéktelen magtéléket. Minél alacsonyabb áron kínálják, annál biztosabb, hogy például a répagam, melyből a hirhedt bizencei hibás, selejtes áru több ezer zsákkal van a vidéken elhelyezve, — legtöbb esetben dohos és általában igen rossz szul esirázik, sőt az északnémetországi között is van ilyen elég az idén. A mi pedig a lóherét illeti, köztudomású, hogy a mult napokban érkezett Fiumén át Magyarországra mintegy 20 waggon olasz rostaalja, melynek az a hivatása, hogy honi lóhere közé kevertessék. Nem is szólva a luczernáról, melyre nézve az „Erdélyi Gazda” szaklap márczius 16-iki számában is megírta, hogy a teljesen értéktelen turkesztáni luczerna nagy tömegben került Bécsből magyar vidéki kereskedőkhöz. Jó lesz tehát nagyon vigyázni, maradjunk meg a régi megbízható cézeknél és ne üljön föl se kereskedő, se gazda az említett igen alacsony ajánlatoknak, melyeknek célja nem egyéb, mint a hasznavehetetlen portékán akármilyen áron tuladni. Ha gazdáink nem elég óvatosak, akkor nagy bajok lesznek és csodákat fognak ez évben tapasztalni.

Gyanus haláleset. Az ujantálvölgyi üvegyártelep közelében levő u. n. Császárpatlak mellett folyó hó 19-én estefelé az uton haladt egyik társával a 82 éves agg *Pohorek* György, ki utközben a víz mellett egy köre ült le pihenni s társa előrement. Rövid idő mulva az arra jövők látták, hogy a vízben arczraborulva fekszik valaki s mikor partra vonszolták, megállapították, hogy az *Pohorek* György, ki a vízbe beletult s fején sérülések vannak. A gyanus esetet bejelentették a bíróságnak, mely a hulla boncolását elrendelte s azt folyó hó 21-én az ujantálvölgyi temetőben dr. *Musotter* Miklós vizsgálóbíró és dr. *Mészáros* István vezető kir. ügyész jelenlétében dr. *Kármán* és dr. *Honéczy* orvosok végezték. A vizsgálat folyik az ügyben.

Jelentés a gőzfürdőről. A helybeli gőzfürdő igazgatósága közli, hogy a jövő héten márczius 26-tól 28-ig kazánvizsgálat miatt a a fürdő zárva lesz.

Elfogott pénzhamisítók. Érdekes szenzációja van az u. n. Szárazvölgy vidékének. F. hó 17-én ugyanis Rimaszombataba szállította a csendőrség a Harkácson elfogott Csi szár Benedek, Császár Károly, Lengyel Dezső, Miklós János, Miklós István és Tóth Miksa gazdaembereket és egyidejűleg behoztak a fogházba egy kis amerikai gyorsajtót nagy láda papírral, fényképező géppel, klisékkel együtt. A hat gazda Miklós Józseffel szövetkezett s mintegy 10000 korona értékben egy „G. Bernhardt & Sohn k. k. pr. Maschinenfabrik Wien—Gandenndorf” jelzésű gyorsajtót vásároltak, melyet Miklós József házában tartottak. Beszerezték hozzá a fényképező gépet, kliséket, papírt, 50 és 100 koronás bankjegyeket akartak nyomtatni, azonban nem értettek a gépkezeléshez s csak silány hamisítványok kerültek ki a sajtóból. Darabont Lajos tornaljai nyomdász fiuhoz fordult a szövetkezett társaság, s őt kérték meg, hogy a géppel való bánásra tanítsa meg a járatlan embereket. — A becsületes nyomdász a csendőrséget és a tornaljai kir. járásbírósgot értesítette a pénzhamisító banda terveiről s a hatóság nyomban letartóztatta őket s beszállították a rimaszombati fogházba. Innen csütörtökön szállították őket erős fedezet mellett a géppel és tartozékaival együtt Kassára, hová ügyük tartozik. Miklós József megszökött, ennek körözését elrendelték s az ismeretlen két embert, kiknek biztatására szövetkeztek s a gépet rendelték, szintén nyomozzák. Erdemes a följegyzésre, hogy a társaság több tagja jómódu gazdaember, kik közül pl. Császár Károlynak 40—50000 korona vagyona van.

Mint egy esti lapban olvassuk, f. hó 20-án a miskolci rendőrség letartóztatta Váraljai Alajos, volt vármegyei tisztviselőt, a ki két és fél évig ült már feyházat váltóhamisításért. Váraljai, a ki elzülése előtt megyszerzte ismert arczképfestő és rajzoló volt, a feyházból való kiszabadulása után azonnal hozzálátott a pénzhamisítóbanda szervezéséhez és a kitűnő kliséket ő maga rajzolta. — Letartóztatta továbbá a miskolci rendőrség Vajai János Jenő volt csendőr-ör mestert, a ki vásári bevásárlásokkal s a bankjegyek forgalomba hozatalával foglalkozott. A harmadik miskolci letartóztatott Klein Béla, jómódu és rendezett viszonyok között élő mészáros. A letartóztatott három embert *Horváth* Károly rendőrtörök kapitány hallgatta ki, mindhármán beismerték előtte bünösségüket.

Adomány. *Fülep* Benjámint igazgató tanító névnapmegváltás czimen 20 koronát adományozott a nyomorék gyermekek otthona javára;

Müller Vilmosné urnő 2 koronát adományozott a nyomorék gyermekek otthona czéljaira. Az egyesület nevében hálás köszönettel nyugtatja *Eperjessy* József pénztárnok.

Felülfizetés. A „Rimaszombati Korcsolyázó Egyesület” estélyéről szóló elszámolásból kimaradt az a 10 k.-nyi felülfizetés, melyet *Samarjay* Jánosné a messze távolból, San Remóból is éreztette kulturális törekvéseinkkel egyetértő nemes áldozatkészségét s melyért ez uton is hálás köszönetet mond az elnökség.

Ujtás a vasut hidján. Eddig, ha a temetőbe vezető uton besározódtunk a jó ut feneketlen kátyuiban: az a vigasztalásunk volt, hogy a vasut fölötti hid X-es karvasain jól letisztíthatjuk cipőinket. Most a vasut meg gondolta a dolgot s nem akar ingyen cipőtisztítást adni a városiaknak, bevonatta az oldalvasakat sűrű dróthálával. Ebben igaza van. De most a városon a sor. Most a város gondoskodjék, hogy eső idején a feneketlen sárban el ne merüljünk. Ilyen ázsiai állapotban levő temetői utat még nem láttunk sehosem. De hogy is vezethet dűlőut a temetőn át? És mire fordítják a sírhelyekért beszedett pénzeket, mert rend az nincs!

Apolló-színház. Mozgófénykép színházunk a mult héten igen sikerült előadásokat rendezett; ügyesek voltak a komikus részek is, de különösen érdekes *Hugó* Viktor: „A nyomorultak” című nagy regényének sorozatos színehozása, a mely igazán tanuságos irányt jelez és a képek is igen sikerültek és érdekfeszítők.

A hólapda ügye. A miskolci kereskedelmi és iparkamara s az itteni általános ipartestület bejelentéséből az alispán arról szerzett tudomást, hogy az egyes külföldi kereskedők, különösen pedig az M. Schöngut wieni cég (III. ker., Marxergasse 38. sz.) által a hólapda rendszer szerint eszközölt czípőárúsítás a vármegye területén el van terjedve. Tekintve, hogy az árusításnak ezt a módját a kereskedelmi miniszter rendelete a leghatározottabban tilalmazza és elkövetőjük ellen szigorú büntetést állapít meg; ennél fogva ezen hólapda rendszer szerint történő árusításnak szigorú ellenőrzésére és a tapasztalt visszaéléseknek iparkihágási büntető eljárás útján leendő erélyes megtorlására az I. foku iparhatóságokat az alispán már utasította. Minthogy azonban a kereskedelmi miniszter rendeletei megállapítják annak a lehetőségét is, hogy azok, a kik a szelvényeket tovább adják és terjesztik *mint bűnrészesek*, kihágás miatt szintén felelősségre vonassanak és beigazolt vétkesség esetén *600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel*, behajthatatlanság esetén 30 napig terjedhető elzárással büntetessenek; ennél fogva utasítja az alispán az I. foku iparhatóságokat, hogy a kihágási eljárást az ily szelvényeket továbbító ellen is teljes eréllyel tegyék folyamatba; a vármegye lakosságát pedig a vármegyei „Hivatalos Lap” útján figyelmezteti, hogy az ilyen hólapda rendszerű szelvények továbbadásától saját jól felfogott érdekében és a fentjelzett büntető eljárás terhe mellett feltétlenül tartózkodjék.

CSARNOK.

Sic itur ad astra!

— Irtá: CROATUS. —

V. Az élet első hulláma.

A forró kövezeten fáradtan botorkál egy kis fiu.

Öt órákor döcögött be reggel a tehervonat a pályaudvarra, a mely Potorán Tituszt Pestre hozta, az ország pezsgő szívébe, életet tanulni.

Coste Mitru, a mozdonyvezető megfogta a gyermek kezét és elvezette egy nagy házba, amelyet még Titusz álmában sem látott s ahol annyi gyerek játszott az udvaron, a mennyi talán egész Szuszányban nincsen. Ott fölmentek sok-sok lépcsőn egy kis szobába, a melynek mennyezete olyan volt, mint otthon a szénapadlás födele. Gyalulatlan gerendák látszottak s a tető két oldalt oly alacsonyan borult a falra, hogy ott csak éppen feküdni lehetett. Ott hevert néhány szalmazsák, abból a fajtából, a melyen a becsületes szegény ember jobban tud aludni, mint a legpuhább ágyban. Pár lépéssel odébb már ülni is lehet, itt állt egy rozoga poros asztal, körülé durva székek. Azon túl már aztán állni is lehet. A padló hosszú pallokból van összerakva, a melyek helyökből itt-ott kiugrottak.

Ez volt Coste Mitru szállása.

A fal mellett állott egy láda, abból Mitru kivett egy darab szalonnát, a zsebéből előhuzott egy kis kenyeret és nekiláttak a reggelizésnek.

Miután a farkast elaltatták és a szalmazsákon kissé kipihentek, fölkerelkedett Mitru és kézenfogva a fiut megindult vele. Az udvaron játszó gyereksereghez odavezette Tituszt és otthagytá, hogy velük mulasson.

Maga pedig dolga után látott.

*

A gyerekek bujósdi játszottak, ez volt Titusznak is a legkedvesebb játéka. Csak az volt a baj, hogy ezekkel a magyar jószágokkal nagyon nehezen ment a beszéd. Szuszányban az iskolában tanult ugyan egy kicsit, de bizony hiányos tudás volt az. Hanem azért nagyszerűen ment a játék. Az udvar kerítésén egy palánk eltörött s a lyukon keresztül üres telekre jutott az ember. A telken fantasztikus össze vissza ságban voltak a téglacsoportok, gödrök, bokros sűrűségek, a melyek mind kitűnő buvóhelyek; bizony nem építenének ott házat soha azok a kegyetlen háziurak, ha tudnák, hogy evvel egy Elysiumot tesznek tönkre.

Folyt a játék, mindjobban belehevültek a fiatalok. Titusz jó pájtásra talált, egy merész arcú, szőke, erős fiura, a kivel együtt rejtőztek el és futottak a közeledő veszély elől. Volt

a gyerekek között egy nagyobb suhancz is, a ki folyton gunyolta a kis Tituszt, mert hogy oláh volt. Ez fájt a gyerekeknek, ezt még nem érezte. Kis szívét szorongás fogta el, mikor mindazt, a mi előtte szent és tisztelt volt, egy suhancz által kigunyoltnak látta. De a szőke-fürtű fiu jó volt hozzá és lecsendesíté a fájdalomát. Történt játék közben, hogy a suhancz lett a „hunyó.” Siettek is ám elrejtőzni a gyerekek, mert ismerték kegyetlenségét, tudták, hogy fölüknel, meg hajuknál fogva szokta előránézni gálgni buvóhelyükről a kisebbeket.

Titusz meg Feri — a szőke fiu — egy bokor mellé rejtőztek a kerítés mellé. Ugy intézték, hogy olyan helyre bujjanak, a hol a kerítés tört lécein át az utcára menekülhessenek.

Megindult a játék és a két gyerek lélegzet-szorongva várt. Csönd. Minden veszélyben, még a játéknál is nem a csapás, hanem várása a legnehezebb. Mikor aztán már halljuk a vész szárnyacsapásait, akkor lelkünk megkeményedik. A fiuk egyszerre meghallották a suhancz lépéseit, Feri szétfeszítve tartá a nyílást és mindketten hallgattak. A vész közelgett és egyszerre egy nyers hang hördült föl: Meg van a beste oláhja! A következő pillanatban a bokor üres volt és az utca kövezeten négy lábacskó kopogása hallatszott, a mint a két fiu lélekszakadva futott. A sihéder se volt rest, átveté magát a kerítésen és üldözőbe vette a futó gyerekeket. Az utca a közelben egyet kanyarodott és ez a fordulás elzárta üldözője elől a két gyereket. Azután egy keresztelés következett. A nagy rohanásban egyik sem törődött a másikkal, mindegyik csak a bőrét akarta megmenteni, így történt, hogy Feri jobbra, Titusz meg balra kanyarodott. Titusz elébb volt és a kanyarodónál feltűnő suhancz már csak Ferit láthatta, amint az jobbra befordult. Utána rohant hát és a mi Titusznak meg volt mentve. De csak félig. Kimenekült a Charydisből és beleesett a Scyllába. Nem sejtve, hogy mily kedvező fordulatot vett az üldözés, futott a mellékutcák tömkelegében, ameddig lábai vitték és lélegzete tartott, végre holtra fáradtan leült egy lépcsőre és tapasztalta egyrészt, hogy üldözője nyomát vesztette, másrészt, hogy ezen a helyen még sohase járt.

Csak mikor már kifújta magát, akkor érezte a veszély nagyságát. Elképzelhetjük, mit érez-

het egy tíz éves fiu, aki eddig csak a falu egyszerűségét és poetikus nyugalmát tapasztalhatta, a mikor a metropolis utcaháalmazában a neki szokatlan zaj közepette egyedül találja magát.

A kis Titusz homlokán a gondnak — talán első verejtékcseppjei gyöngyöztek a mint neki-indult remegő lélekkel, pityergésre álló szájjal a labirinthusnak. Kereste azt a nagy házat, a hol a jó Mitru bácsi lakása meg a sok játszó gyerek volt, de hiszen itt minden ház olyan egyforma, a nagy bérkaszárnnyák olyan nyomasztóan, félelmetesen néznek a kislóra otromba ablakaikkal és néhány órai bolyongás után Titusz érezni kezdte, hogy ereje fogytán van. Ezek az utcák már szebbek és nagyobbak voltak, mint az előbbie, szép paloták szegélyezték oldalait.

Dél felé járhatott már az idő . . .

A forró kövezeten fáradtan botorkál egy kis fiu — — — — —

Nézi a házakat, a mellette elsiető, de rá ügyet sem vető embereket — — — — —

Megkettőzi lépteit, mert látja már, hogy harragszik Mitru bácsi, a mint hült helyét találja — — — — —

Haza gondol: az édesanya szerető arczára, az édesapa jóságos hangjára, arra a szeretetre, mi otthon környékező és piszkos, poros arcocskáját könnyek szántják végig — — — — —

Fohászodik egy kétségbeesett sóhajjal ahoz a nagy urhoz, a kit Szuszányban a tisztelendő ur bibordiszbén szokott ünnepelni s a kiről azt tanítja, hogy megsegíti az embert, ha hozzát fordul, mikor bajban van — — — — —

Végre eszméletlenül rogy le egy ház kapujában.

Szerkesztői üzenet.

Villám. Várgede. A költeményt megkaptuk és jónak találtuk. Az idealizmus nem baj, csak hogy az idealizmust a fiatalok csak a szerelemben tudják fölfedezni; pedig van annak még sok más területe is. — A többi beküldötték is jönni fognak, ha rájuk kerül a sor.

Muzsika. A „Levél” is, meg a többiek is jönni fognak, de most tul vagyunk halmozva kivált versekkel. Tessék nagyobb világosságra törekedni, mert a homályosság ugyan sok jó műnek jellemző sajátága lehet, de a mi közönségünk nem igen szereti.

M. F. L. Budapest. A távezát köszönjük; a jövő számok valamelyikében közölni fogjuk.

**Sötét
Tavaszi
Részvénysör
à la
Salvator**

**Krausz Dezső
vendéglőjében
„GÖMÖR”
SZÁLLODA.**

**Világos
Udvari
Sör**

**legkitűnőbb minőség,
naponta többször friss csapolás!**

Üzlethelyiség bérbeadás.

Gömör-megye legforgalmasabb részében, mely vasuti elágazási pont és a hol **gróf Serényi Béla** földmiv. min. uradalmának központja van, nagy műmalom, nagy agyagipari gyártelep stb., nagy vidék, mely élénk mezőgazdasággal foglalkozik, a város piacának legszebb és legforgalmasabb helyén (saroképület), egy

nagy üzlethelyiség

hozzátartozó urilakással és mellékkeliségekkel **f. évi május hó 1-én** megüresedik. Ezen 60 év óta vas, fűszer- és festékkereskedésnek használt üzlethelyiség, ajánlatos olyan törekvő kereskedők részére, kik jó üzletet akarnak csinálni. A bérleti ár olcsó és hosszabb időre lekötethető. — Bővebb felvilágosítással szolgál személyesen a tulajdonos: **Friedl György,** agyagipari igazgató **Putnokon.** 2—3

Pályázat segédjegyzői állásra.

889.—1913. sz. — Gömör és Kishontvármegye ratkói járáshoz tartozó **szirki körjegyzőségben** megüresedett segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

A segédjegyző javadalmazása: állami segély 700 kor., a kör községeitől pedig 300 korona, összesen 1000 kor., továbbá 100 kor. lakbérilletmény, illetve az ezen összegért kibérelt lakás.

Felhívom a pályázókat, miszerint kérvényeiket az 1883. évi I. t. cz. 6. §-ban, illetve az 1900. évi XX. t. cz. 3. §-ban előírt kiképztségüket igazoló s eddigi szolgálataikra vonatkozó okmányokkal fölszerelve hozzám **f. évi május hó 1-ig** annál is inkább nyujtsák be, mivel az elkéssetten érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Szolgálatban állók kérvényei fölöttes hatóságuk útján nyujtandók be.

A választás kifizése iránt a pályázati határidő eltelte után fogok intézkedni.

Ratkó, 1913. márczius hó 14-én.

Madarassy, főszolgabíró.

Kiadó üzlethelyiség

A város legforgalmasabb helyén, a főtér közelében, **II. Rákóczi Ferencz u. 10. szám** alatt levő teljesen ujonnan épült sarok emeletes épületben egy üzlethelyiség raktárral együtt azonnal kiadó.

Értekezhetni lehet: 11—*

LIPTHAY LÁSZLÓ tulajdonossal.

Hirdetmény.

1681./P.—1913. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék közzé teszi, hogy a m. kir. államvasutak kisajátító kérelmére **Ajnácskő** állomás kibővítésének céljaira az 1881. évi XLI. t. cz. 46. §-a alapján, az ajnácskői 2. számú tjkönyvben 39. sor 696/a. hrsz. alatt foglalt és a *Sarlay Soma* tulajdonát képező ingatlanból 1 (egy) hold területre a kártalanítási eljárás elrendeltetett és ennek megkezdésére tárgyalási határidőül **1913. év márczius hó 29. napjának d. e. 10 órája** Ajnácskő községhezhoz kitézetett s arra az érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek, hogy elmaradásuk a kártalanítás fölötti érdemleges határozathozatalt gátolni nem fogja.

Kir. törvényszék mint birtokbiróság Rimaszombatan, 1913. márczius hó 3-án.

Kiad.: **Kolbay**, sk. t. elnök.

Fodor Zoltán, sk. előadó.

8—3

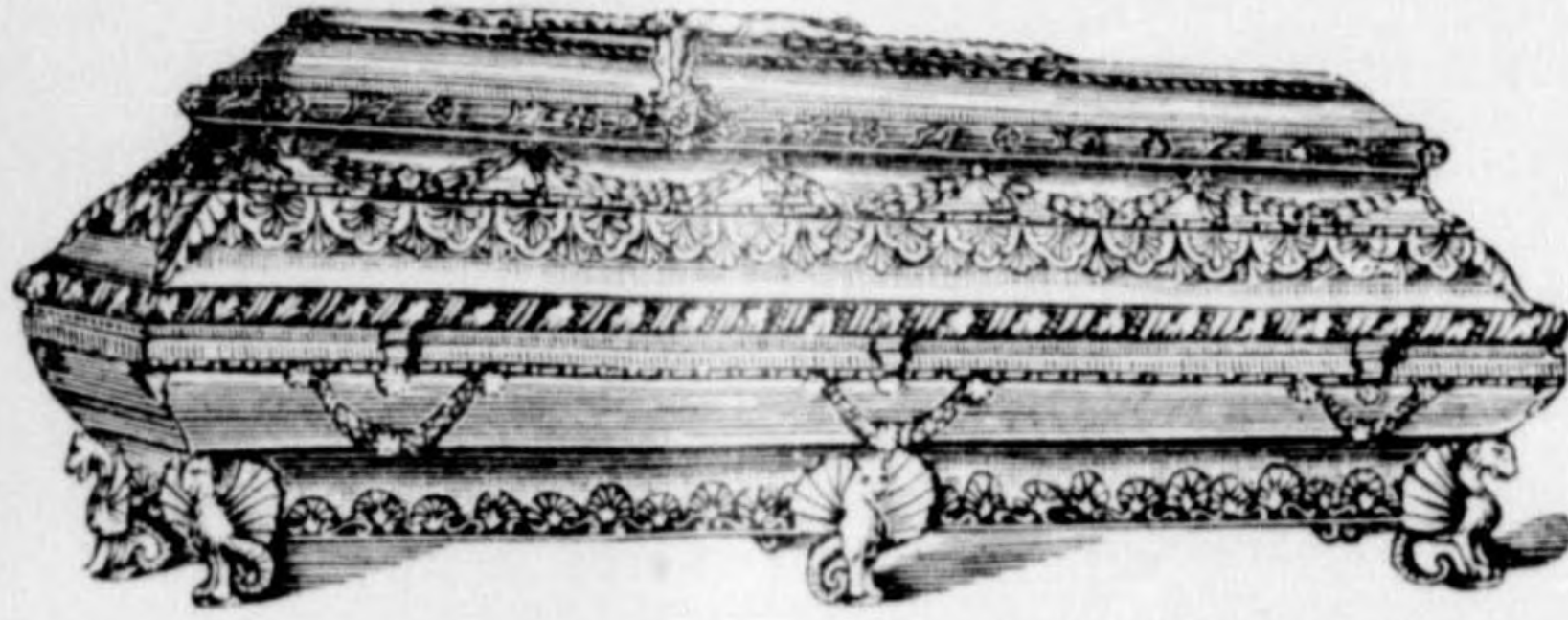
Megvételre kerestetik

egy fűszeres üzlethez szükséges **fiókos-állvány, áruasztal** (pult) és egyéb szükséges felszerelés. — **Ajánlatokat** e lap kiadóhivatala továbbit. 8—*

ZAVADSZKY EDE ezelőtt HOLLÓSY JÓZSEF

6—* **TEMETKEZÉSI VÁLLALATA**
RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF**-féle temetkezési vállalat a **Deák Ferencz-u.**

„**ZSUFFA**“-féle házban van elhelyezve, hol nagy raktárt tartok mindenféle **érc- és fakoporsókból**, valamint a temetkezésekhez szükséges összes kellékek s felszerelésekkel, minél fogva azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen díszes vagy egyszerű temetések rendezését nemkülönben a temetésekkel járó összes teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállalom. — A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utca 24.

Hirdetmény.

154. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a nagyváradi királyi járásbírósnak 1910. évi Sp. VI. 2070/11. sz. végzése következtében Dr. Batta Pál ügyvéd által képviselt Begye Illés és társa javára 600 kor. s járulékaik erejéig 1912. évi július hó 17. foganatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 13480 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m. ökrök, tehének, lovak, sertések, gépek, szekerek nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírósnak 1912-ik évi V. 53/6. számú végzése folytán 600 kor. — fill. tőke, ennek 1909. évi okt. hó 21 ik napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 175 kor. — fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig János községében a helyszínen leendő megtartására az **1913. márczius hó 31-ik napjának d. e. 10 órája** határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §. értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécsen, 1913. évi márczius 16.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Eladó.

Egy a legjobb állapotban levő használt de teljesen kijavított **négy lóerejű**

cséplőgép-garnitúra

minden hozzátartozó kellék- és szerzőmokkal **minden elfogadható áron eladó.** — **HOL?** megtudható e lap kiadóhivatalában. 8—*

Ajánlkozás.

Egy minden tekintetben szakképzett, szolid, józanéletű, családos (gyermektelen), javakorabeli teljesen megbízható

GÉPÉSZ

kitűnő bizonyítványokkal ajánlkozik állandó foglalkozásra **gyárba** vagy másfajta vállalatokhoz **stabilgép** mellé; esetleg mint **gépész-lakatos** is alkalmazható. **Cím:** Megtudható e lap kiadóhivatalában. 2—*

Vizvezetéseket, csatornázást,

központi gőzfűtést, melegvizvezetéseket, önműködő szökőkutakat, **fürdő-berendezéseket**, magán vizvezetéseket, **saját rendszerű fürdő-kályhákat** kombinált működéssel készítek.

Fürdő-kályháimnak előnye: a csekély fűtőanyag felhasználása mellett az egyfolytában való egymásutáni fürdővíz gyors melegítése bármily mennyiségben úgy, hogy a fürdőkádából a víznek leboacsajtása után az ismét — többször is — tiszta meleg vízzel azonnal megtölthető.

Továbbá a legdíszesebb **épület- és diszmű-bádogos munkákat**, ugymint: torony- és tetőfedéseket, horgany-diszítéseket, réz-portálokat, reklám-táblákat villany világítással. — Fénykép után **arczkép-domborműveket** mérsékelt szolid árak mellett. — A vízvezetési munkálatokra vonatkozólag **tervrajz és költségvetéseket díjmentesen készítem** és az általam bevezetett munkálatok helyes és megbízható működéséért három évi szavatosságot vállalok.

Nagyobb munkálatokat hosszabb lejáratu részletfizetésre is vállalok.

A nagyérdemű közönség szives megkereséseit és nagybecsű pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel

FRENÁK GYÖRGY, ornamenchikus és vízműtechnikus

RIMASZOMBATBAN, a „Tompá“-szálloda és a kir. Járásbírósnak épülete között.